

Μνήμη Ιωάννου Μεταξά 29 Ιανουαρίου 2017

Ιωάννα Φωκά-Μεταξά

30 Ιανουάριος 2017

Κοινοποιήθηκε: Δημόσια

Την Κυριακή 29 Ιανουαρίου συμπληρώθηκαν 76 χρόνια από την αποδημία του). Συμπληρώθηκαν επίσης το 2016 τα 100 χρόνια από τα γεγονότα του Εθνικού Διχασμού και η επέτειος ενεργοποίησε την ιστορική μνήμη και την δημοσίευση νέων μελετών που αναφέρονται στην τραγική αυτή εποχή της ελληνικής ιστορίας, στην οποία έζησε και έδρασε ο Ιωάννης Μεταξάς.

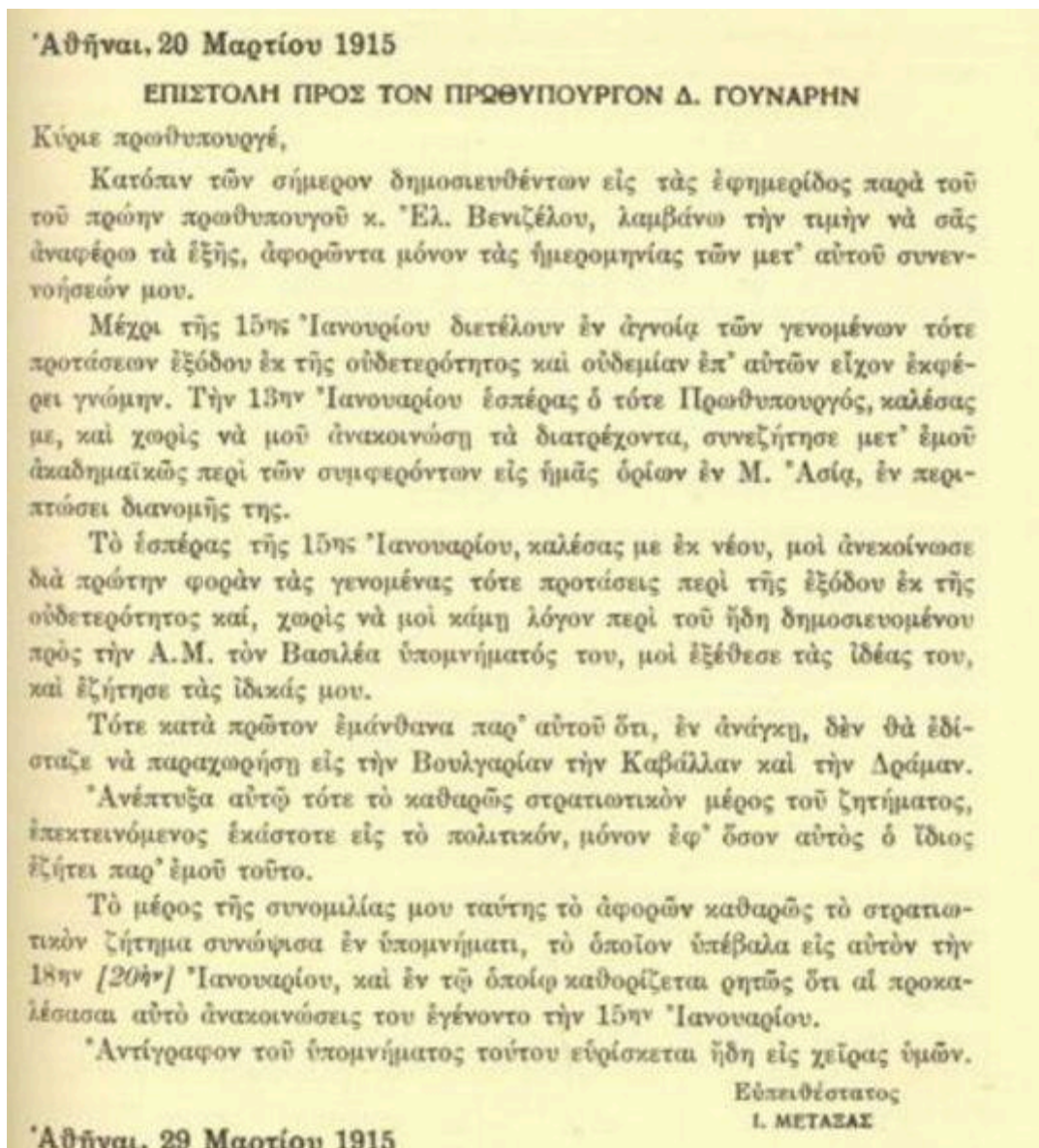
Από τον Οκτώβριο του 1910, είχε ήδη κληθεί ως Λοχαγός, να δεχθεί την θέση του προσωπικού συμβούλου σε στρατιωτικά θέματα, του και συνέχισε ως σύμβουλος του από το 1913 με τον βαθμό του Συνταγματάρχου και Υπαρχηγού ή Αρχηγού του Επιτελείου ως τις 17 Φεβρουαρίου 1915.

Στο διάστημα αυτό, ο Ιωάννης Μεταξάς έπαιξε ένα πρωταγωνιστικό ρόλο, έλαβε κρίσιμες αποφάσεις και κατέθεσε μελέτες υποδεικνύοντας στον Πρωθυπουργό δράσεις και σημειώνοντας λύσεις στον τομέα της αμυντικής πολιτικής και των στρατηγικών στόχων της Ελλάδος μετά την ενσωμάτωση των νέων πόλεων και εδαφών.

Δηλαδή μετά τους δύο στους οποίους συμμετείχε ο Ιωάννης Μεταξάς ως μέλος του Επιτελείου του Διαδόχου Κωνσταντίνου, συγχρόνως σε διπλωματικές αποστολές και διαπραγματεύσεις που διεξήγε, εκ μέρους του Ε. Βενιζέλου με τους Βούλγαρους συμμάχους πριν τον Α' Βαλκανικό τον Σεπτέμβριο του 1912 και με τους Σέρβους πριν τον Β' Βαλκανικό τον Ιούνιο του 1913, αλλά και κατά την διάρκεια των πολέμων ως αντιπρόσωπος του Διαδόχου Κωνσταντίνου στην διαπραγμάτευση με τους Τούρκους στρατηγό Ταχσίν Πασσά για την Συνθήκη παράδοσης της Θεσσαλονίκης (26 Οκτωβρίου 1912) και με τον Εσσάτ Πασσά για την Συνθήκη παράδοσης την Ιωαννίνων, (22 Φεβρουαρίου 1913), που αμφότερες Συνθήκες φέρουν την υπογραφή του, ως πληρεξουσίου του Διαδόχου Κωνσταντίνου Αρχηγού του Ελληνικού Στρατού.

Ο Ιωάννης Μεταξάς το 1913 ως Συνταγματάρχης πλέον, κρίνοντας τις ευνοϊκές ή αποτρεπτικές καταστάσεις και συγκυρίες που διαμορφώνονταν μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους, υπέβαλε 9 , προς τον Πρωθυπουργό Ε. Βενιζέλο () υποδεικνύοντας στρατιωτικές δράσεις και σημειώνοντας λύσεις στον τομέα

της αμυντικής πολιτικής και των στρατιωτικών στόχων της Ελλάδος, με διορατικότητα και πρόβλεψη, μέχρι την στιγμή που διαφώνησε απόλυτα με τις επιλογές του Ελευθερίου Βενιζέλου, και έστειλε επιστολή, Με την ίδια Ημερομηνία 17 Φεβρουαρίου 1915, είναι το υπ' αριθμ. 9 υπόμνημα που έστειλε ο Ι. Μεταξάς στον Ε. Βενιζέλο με τίτλο «» (σελ. 407).

Επιστολή προς τον Πρωθυπουργό Δημήτριο Γούναρη.

Στο Ημερολόγιο του ακολουθεί (σελ. 425) μία επιστολή προς τον Πρωθυπουργό Δημήτριο Γούναρη, με ημερομηνία 20 Μαρτίου 1915, στην οποία εξηγεί τους λόγους της παραιτήσεώς του άκρως διαφωτιστική. Το 10ο Υπόμνημα του (σελ. 433) υπεβλήθη προς στον Πρόεδρο του Υπουργικού Συμβουλίου με ημερομηνία 8 Οκτωβρίου 1915, με τίτλο .

Μετά την 15 Φεβρουαρίου ο Ιωάννης Μεταξάς παραμένει τελικά στο Επιτελείο αλλά χωρίς καμία συγκεκριμένη ευθύνη μέχρι τον Ιούλιο του 1916 οπότε οριστικά εξήλθε του Επιτελείου.

Τα χρόνια του Εθνικού Διχασμού είναι επίσης η εποχή στην οποία ο Ιωάννης Μεταξάς υπέστη τους πρώτους διωγμούς, ως άτομο εκ μέρους του Γάλλου στρατηγού Ζοννάρ, Υπάτου Αρμοστή των Προστατίδων Δυνάμεων της Ελλάδος, σε συνεννόηση με τον Ελευθέριο Βενιζέλο, που όρισαν την απομάκρυνση του Βασιλέα Κωνσταντίνου από τον θρόνο και των άλλων προσώπων που ήταν προσκείμενοι στην θεωρούμενη πολιτική του Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Ι.Μεταξάς, Δ.Γούναρης, Ι.Δραγούμης

Ο Ιωάννης Μεταξάς, μαζί με τον Ιώνα Δραγούμη, τον Δημήτριο Γούναρη, τον Βίκτωρα Δούσμανη τον Γεώργιο Πεσμαζόγλου, τον Ιωάννη Σαγιά αρχηγό των Επιστράτων, τον Εσλιν, τον Γ. Μερκούρη και πολλούς άλλους επιβιβάστηκαν ως διωκόμενοι από τους Γάλλους την 7/20 Ιουνίου 1917 στο πλοίο «Βασιλεύς Κωνσταντίνος», που είχε στο μεταξú αγοραστεί από τους Γάλλους δια να χρησιμοποιηθή ως μεταγωγικό, προς άγνωστη κατεύθυνση. Μέσω Μάλτας, Μάρσα, Σιρόκο, Σίντι Αμπ Αλλάχ, Τύνιδος και Μπιζέρτας, έφθασαν στις 16/29 στο Αιάκειο Κορσικής

όπου παρέμειναν εξόριστοι, ως κρατούμενοι της Γαλλικής Κυβέρνησης, ως τον Δεκέμβριο του 1918, οπότε φοβούμενοι μία θανατική καταδίκη λόγω του τέλους του πολέμου με πρόταση του Γούναρη διέφυγαν την νύκτα της 7ης Δεκεμβρίου 1918, οι Δημήτριος Γούναρης, Γεώργιος Πεσμαζόγλου και Ιωάννης Μεταξάς προς την Σαρδηνία που ήταν ουδέτερη και υπέθεταν ότι δεν θα κινδύνευε η ζωή τους. Η οικογένειες τους όμως, δηλαδή η σύζυγός του Μεταξά, Λέλα και οι δύο κόρες τους Λουκία 6 και Νανά 5 ετών, όπως και η κυρία Ειρήνη Πεσμαζόγλου με άλλα δύο μικρά παιδιά την Έλλη και τον Τζων, που τους είχαν ακολουθήσει στην Κορσική, παρέμειναν κρατούμενοι των Γάλλων άλλους 7 μήνες, σε αυστηρή επιτήρηση εντός τους Ξενοδοχείου και του κήπου του, χωρίς να τους δίνετε η άδεια να φύγουν προς το Κάλλιαρι της Σαρδηνίας όπου ήταν ήδη εγκατεστημένοι οι σύζυγοι τους και πάντα υπό στενή παρακολούθηση και άνοιγμα των επιστολών τους. Άλλοι πάλι των αντιβενιζελικών παρατάξεων Πρωθυπουργοί και Υπουργοί εξορίστηκαν το καλοκαίρι του 1917 στα νησιά του Αιγαίου και στην Κρήτη.

Η οικογένεια του Μεταξά μπόρεσε να συναντηθεί και πάλι στην Σιέννα αφού έλαβε τα διαβατήρια της στις 25Μαΐου/8 Ιουνίου 1919, και μετά μία εβδομάδα η οικογένεια έσμιξε και πάλι. Στην Αθήνα έγινε δίκη και ερήμην καταδίκη εις θάνατον του Ιωάννη Μεταξά για τα γεγονότα του 1916. Στο ημερολόγιο υπάρχει η καταγραφή. 1/14 Φεβρουαρίου 1920.

«Σήμερα ήλθε η είδησις ότι κατεδικάσθη εις θάνατον. Δούσμανης εις ισόβια δεσμά. Στρατηγός και εξαδάτυλος αθώοι. Είμαι και υπερήφανος και μελαγχολικός. Ναι εγώ είμαι ο εχθρός των. Αλλά δεν έσκυψα!-»

Το χειρότερο όμως που υπέστη ο Μεταξάς ήταν η διαπόμπευση στις εφημερίδες και η κατηγοριοποίηση του ως «γερμανόφιλου» που βάρυνε και τον μεταγενέστερο πολιτικό βίο του μέχρι την εποχή της 4ης Αυγούστου (1936-1941) αλλά και την ιστορική μνήμη του μέχρι σήμερα 76 χρόνια από τον θάνατό του, κάτι που τον συνόδευσε ως επίθετο αδιακρίτως εποχής και γνώσεως των γεγονότων, όταν πλέον πολλά αρχεία έχουν ανοιχτεί και πολλά έχουν γραφτεί και τίποτε δεν είναι πια αρκετά κρυφό ώστε να δίνει την δυνατότητα της ιστορικής κακοποίησης ή πλαστογραφίας.

Το ειρωνεύεται στο Ημερολογίό του δύο εβδομάδες προ του τέλους του μετά από την σημαντική συνάντηση που είχε με Αγγλους αξιωματούχους στις 14 και 15 Ιανουαρίου 1941 και σημειώνει:

«Διαβεβαιώ ότι δεν θα κάνωμεν ποτέ χωριστήν ειρήνην (15 Ιανουαρίου 1941) και ότι δεν παλαίωμεν δια την νίκην αλλά δια την τιμήν και μόνον. Οτι θα προτιμήσωμεν να καταστραφώμεν- ο Πάλαιρετ μου έσφιξε το χέρι. Ουείβλε νε συνεχάρει. Και οι δύο συγκινημένοι- Εχει γούστο με όλα αυτά να με ξαναβγάλουν οι εν Λονδίνω γερμανοφιλον!»

Βιβλιογραφικό σημείωμα

Είναι εξαιρετικά δύσκολο σε μία ανάρτηση στο φμπ. Να αναφερθεί κανείς σε μία τόσο πλούσια σε πηγές και βιβλιογραφία και εποχή και σε γεγονότα που έχουν ήδη γραφεί πολλά αντιφατικά και μη τεκμηριωμένα στοιχεία που έχουν όμως κυκλοφορήσει ως αληθινά. Ευτυχώς για τα γεγονότα του Εθνικού Διχασμού, την ιστορία της Ελλάδος, τους ιστορικούς και τους εραστές της ιστορίας, τα πρόσωπα που ενδιαφέρονται πραγματικά να κατανοήσουν τα γεγονότα και αποκαταστήσουν την ιστορία και τις αποφάσεις των υπευθύνων, έχουν μείνει κάποια γραπτά και δημοσιευμένα τεκμήρια που δεν χωρούν αμφισβήτηση ή τουλάχιστον έχουν ήδη διανύσει ένα διάστημα χρόνου ως δημοσιευμένα από το 1934... Αυτό όμως που αφήνει ερωτηματικά είναι ότι κανείς εκ των ιστορικών δεν έχει μέχρι στιγμής στραφεί ή ενδιαφερθεί να κάνει μία εμπεριστατωμένη κριτική σε αυτά τα κείμενα που έχουν γραφεί από τους πρωταγωνιστές.

Για όσους δεν γνωρίζουν τα κείμενα αυτά είναι τα άρθρα σειρά που πρωτοδημοσιεύτηκαν του μεν Ε. Βενιζέλου 37 άρθρα στο «Ελεύθερον Βήμα», από την 11η Οκτωβρίου 1934 έως την 28η Νοεμβρίου 1934, του δε Ιωάννη Μεταξά 70 άρθρα εις απαντησή των πρώτων και με την προσθήκη διαφόρων στοιχείων και επιπλέον μαρτυριών, στην «Καθημερινή» από την 13η Οκτωβρίου 1934 ως την 23η Ιανουαρίου 1935. Τα άρθρα αυτά αποσκοπούσαν στην διαφώτιση της νέας γενιάς που ζούσε το 1934 και στην ενημέρωση του κοινού γενικά, όπως λέει ο Ε. Βενιζέλος στο πρώτο του άρθρο: « Ο τόπος ευρίσκεται και πάλιν εις τας παραμονάς εκρήξεως, η οποία δεν αποκλείεται να υποδυθή την μορφήν αγριώτατου εμφυλίου πολέμου». Ως σύνολο τα άρθρα αυτά δημοσιεύτηκαν πρώτη φορά σε ένα τόμο το 1953 από το ιστορικό Αρχείο του ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ, με τον τίτλο , από δε το 1994 και εντεύθεν ο εκδοτικός οίκος ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ, στη Θεσσαλονίκη, σε επανειλημμένες εκδόσεις, διατηρεί το βιβλίο σταθερά στα ράφια των βιβλιοπωλείων, σε προσιτή τιμή και μπορεί κανείς άνετα να το προμηθευτεί παντού.

Σχετικά με την ιστορία του Ιωάννη Μεταξά και τα χρόνια του Διχασμού η απάντηση στην ερώτηση αν υπάρχει μία βιογραφία είναι ότι ολοκληρωμένη βιογραφία δεν υπάρχει για τον Ιωάννη Μεταξά, και για τα χρόνια του Διχασμού πολύ περιορισμένη μέσα στο Ημερολογίό του πέραν των άρθρων που ο ίδιος έγραψε και μερικά ακόμα στοιχεία.

Ευρύτερη ολοκληρωμένη βιογραφία δεν υπάρχει ακόμα, γιατί προφανώς η δράση του σε διάφορους τομείς είτε στρατιωτικούς είτε πολιτικούς, είτε διπλωματίας προυποθέτει πολύ δουλειά στα ιστορικά αρχεία ανά τον κόσμο. Το Ημερολόγιο του που επιπλέον είναι γραμμένο στα Ελληνικά δύσκολα μεταφράζεται γιατί οι αποσπασματικές σε πολλά σημεία φράσεις του, που στην ουσία έχουν γραφεί για δική του προσωπική χρήση και όχι για δημοσίευση, όπως ο ίδιος καταγράφει (υπόμνηση διαλόγων, καταστάσεων και προσώπων) εάν για το ελληνικό κοινό κάτι λένε και τ αονόματα στους γνωρίζοντες είναι σαφή για την δράση τους , για τους ξένους θα χρειάζονταν πολλές σελίδες επεξηγήσεων για να καταλάβει κανείς τι εννοεί

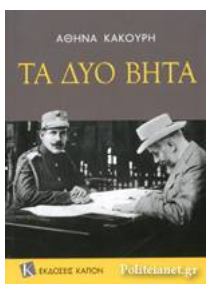
Έτσι το γεγονός αυτό στερεί την προσωπικότητά του από την ξένη βιβλιογραφία εκτός μόνο αν ο συγγραφέας διαβάζει Ελληνικά και γνωρίζει καλά πρόσωπα και πράγματα αρκετά σπάνιο. Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχουν κυκλοφορήσει διάφορες επί μέρους μελέτες και βιογραφικά σημειώματα ως ένθετα σε εφημερίδες με περιορισμένες πληροφορίες όπως είναι λογικό και όχι παντα ελεγχόμενες. Εξ' άλλου μέχρι πριν λίγα χρόνια δεν θα τολμούσες ούτε να αναφέρεις το όνομα του Ιωάννη Μεταξά, σε πανεπιστημιακό επίπεδο για τους γνωστούς πολιτικούς λόγους.

Επομένως για όσους έχουν υπομονή ή συγκεκριμένο ενδιαφέρον θα πρότεινα να διαβάσουν από την

1. το του, που εκδίδεται από τις Εκδόσεις Γκοβόστη (4 τόμοι 3.500 σελίδες περίπου).
2. τους λόγους, , εκδόσεις Γκοβόστη, που καλύπτουν μεγάλο μέρος της πολιτικής του και των έργων του για αυτήν την εποχή της διακυβερνήσεως του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου, μέχρι το θάνατό του.
3. Για την εποχή του Εθνικού Διχασμού, μοναδική και σημαντική πηγή αποτελεί η αρθρογραφία των Ε. Βενιζέλου- Ι. Μεταξά (1934-1935) που κυκλοφορεί από τις .

4. Ένα νέο και ιδιαίτερο ανάγνωσμα και ως προς την ποιότητα της γραφής αλλά και ως προς το περιεχόμενο είναι η Βιογραφία του Ιωάννη Μεταξά που συνέγραψε ο Ακαδημαϊκός Σπύρος Μελάς, στην δεκαετία του 50, και δημοσιεύθηκε σε επιφυλλίδες στην εφημερίδα ΚΑΙΡΟΙ στην δεκαετία του 50, που κυκλοφόρησε το 2016 από τις εκδόσεις Historia books ως ενιαίο βιβλίο, με τίτλο ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ , Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ, Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ. Είναι η μόνη βιογραφία που είναι γραμμένη από κάποιον, ιστορικό, που τον γνώρισε προσωπικά και παρακολούθησε και τα γεγονότα του Εθνικού Διχασμού ως δημοσιογράφος.

5. ΤΑ ΔΥΟ ΒΗΤΑ της Αθηνάς Κακούρη εκδόσεις ΚΑΠΟΝ 2016, προσπαθεί να δώσει μία απάντηση στο ερώτημα τι συνέβη σε ένα λαό που ενώ ενωμένος αγωνίστηκε και πέτυχε πολλά κάτω από την συνδιασμένη ηγεσία Βενιζέλου και Βασιλιά και αμέσως μετά παρασύρθηκε σε ένα σκοτεινό στρόβιλλο αλληλοκαταστροφής. Με παράπλευρη συνέπεια τον αφανισμό του ελληνισμού